

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)**คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*****A CURRICULUM EVALUATION FOR GRADUATE DIPLOMA PROGRAM IN TEACHING PROFESSION (REVISED CURRICULUM, B.E. 2562) FACULTY OF EDUCATION, RAJABHAT RAJANAGARINDRA UNIVERSITY**

พรทิพย์ อ้นเกษม, อังคณา กุลนภาดล*, ธัญญภัทร์ ศิระธันนโรจน์, จิราภรณ์ พจนานารีวงศ์, สรรเสริญ หุ่นแสน

Pomtip Onkasem, Aungkana Koolnapadol, Thanyaphat Sirathatnarrojana, Jiraporn Potjana-areewong, Sansern Hunsae

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย

Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao, Thailand

*Corresponding author E-mail: aungkanakool@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ และเกณฑ์มาตรฐานระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา 2558 ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตร 5 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 23 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และนักศึกษาศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 217 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 217 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร แบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สำหรับผู้ใช้บัณฑิต และแบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สำหรับนักศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของรายการประเมินกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 - 1.00 และนำไปทดลองใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน คิดเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบริบท รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยพื้นฐาน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านกระบวนการ จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเพิ่มเติม พบว่า ด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ 2) ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู, คณะครุศาสตร์

* Received November 11, 2023; Revised November 24, 2023; Accepted November 30, 2023

Abstract

This research aims to evaluate the Graduate Diploma Program in Teaching Profession Curriculum (Revised curriculum, B.E. 2562), Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, by applying the CIPP assessment model and standard criteria for graduate programs B.E. 2558, which consisted of the context, fundamental factors, process, and products. The sample consisted of 5 teachers responsible for the curriculum, and 23 instructors by selective sampling, 217 alumni and current students, and 217 entrepreneurs. The sample size was determined by using Krejcie and Morgan's table and the accidental sampling method was used. The instrument used for data collection was a curriculum evaluation form of Graduate Diploma Program in Teaching Profession (Revised Curriculum, B.E. 2562) for the teachers responsible for the curriculum, and a curriculum evaluation form of Graduate Diploma Program in Teaching Profession (Revised Curriculum, B.E. 2562) for the students. The validity was examined by analyzing the consistency of the evaluation items with the research objectives according to the opinions of experts, with a consistency between .80 - 1.00 and it was used to try out to collect data to determine suitability and possibility. Percentage, mean, and standard deviation were used for data analysis. The research findings were as follows: the opinions of teachers responsible for the curriculum, instructors, alumni and current students were consistent that the Graduate Diploma Program in Teaching Profession (Revised curriculum, B.E. 2562) in the aspects with the highest average were context, followed by products, fundamental factors, and the last aspect was the process. In terms of the further inquiry of the entrepreneurs' opinions, it was found that the overall product aspect was at a high level in both domains, namely 1) desirable graduate characteristics, and 2) satisfaction towards work performance

Keywords: Curriculum Evaluation, Graduate Diploma Program Curriculum, Faculty of Education

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การศึกษามีบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพ และความสามารถได้โดยระบบการศึกษาเป็นสำคัญ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง หลักสูตรย่อมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สำหรับการพัฒนหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงขั้นแรกของการพัฒนา คือ ตัวผู้พัฒนาหลักสูตรควรทราบว่าหลักสูตรที่เราใช้อยู่ควรมีการปรับเปลี่ยน แก้ไขในส่วนใด มีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไรบ้าง ต้องใช้กระบวนการ และวิธีการอย่างไรในการปรับเปลี่ยน เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขบรรลุเป้าหมายให้ดีที่สุด ดังนั้น การทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า พัฒนาอย่างมั่นคงได้อย่างยั่งยืน จะต้องมีการจัดระบบการศึกษาที่มีแนวทางอย่างมีระบบแบบแผน และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาให้ทันต่อสภาพปัจจุบัน (คณะครุศาสตร์, 2560)

ในการดำเนินการด้านหลักสูตรนั้น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีข้อกำหนดว่าให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (กระทรวงศึกษา, 2558) รวมทั้งควรมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรและให้

สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นที่ต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัยในด้านวิชาการ และการฝึกปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจน โดยมีการวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร รูปแบบของระบบหลักสูตร การบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อวัดประสิทธิผลของผลผลิต (ทีศนา แคมมณี, 2544); (เจียรนัย ศิริสวัสดิ์, 2526)

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการแสวงหาข้อมูลและการจัดเตรียมสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร (Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A.J., 2007) การประเมินหลักสูตรเป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่า จะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร ช่วยให้เราทราบสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของหลักสูตร เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับนโยบายของรัฐ และสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ทั้งยังช่วยเสริมแรงให้กับผู้บริหารหลักสูตร ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในการบริหารหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน อันจะเกิดคุณค่า และประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือสถานศึกษา และเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตของหลักสูตรนั้น ๆ ว่า บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สามารถผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองต่อความต้องการของวิชาชีพและสังคมได้ (มารุต พัฒนา, 2562)

จากความสำคัญดังกล่าว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งในด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติการ ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ ส่งเสริมให้มีการศึกษาทั้งใน และนอกห้องเรียน มีการลงพื้นที่ปฏิบัติจริงเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการเรียนการสอน โดยมีหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู เป็นหลักสูตรจัดการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ เริ่มใช้หลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 และมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จึงทำการประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้ CIPP Model (Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A.J., 2007) ซึ่งเป็นการประเมินหลักสูตรใน 4 องค์ประกอบคือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ของคณะครุศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดยดำเนินการ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบประเมิน รูปแบบซิปป์ จำนวน 3 ชุด ดังนี้

1. แบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2562) สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และสำหรับอาจารย์ผู้สอนประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 คำถามเพื่อการประเมินหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

2. แบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2562) สำหรับผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 คำถามเพื่อการประเมินหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

3. แบบประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2562) สำหรับนักศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 คำถามเพื่อการประเมินหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร
3. ประชุมเพื่อเลือกรูปแบบการประเมิน กำหนดขอบเขตและแนวทางในการประเมินหลักสูตร
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามขอบเขตและแนวทางในการประเมินที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของรายการประเมินกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 - 1.00 และนำไปทดลองใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์
กลุ่มที่ 2 ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์
กลุ่มที่ 3 ผู้ใช้บัณฑิตในที่นี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้
1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยเขียนบรรยายเป็นความเรียงซึ่งสามารถดูรายละเอียดขอบเขตและแนวทางการประเมินหลักสูตร (Evaluation Framework) ได้เป็น 6 มิติ อันประกอบด้วยวัตถุประสงค์การประเมินหรือสิ่งที่จะประเมิน ตัวบ่งชี้ แหล่งข้อมูล วิธีหรือเครื่องมือวัด วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ และเกณฑ์

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายระดับความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน

ด้าน	n = 28			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.บริบท	4.49	0.23	มาก	1
2.ปัจจัยพื้นฐาน	4.20	0.10	มาก	3
3.กระบวนการ	3.50	0.24	มาก	4
4.ผลผลิต	4.40	0.24	มาก	2
ภาพรวม	4.14	0.10	มาก	

ตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.40$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.49$) ตามอันดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน

ด้าน	n = 217			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.บริบท	4.20	0.23	มาก	1
2.ปัจจัยพื้นฐาน	3.52	0.10	มาก	3
3.กระบวนการ	3.50	0.24	มาก	4
4.ผลผลิต	4.10	0.24	มาก	2
ภาพรวม	3.83	0.10	มาก	

ตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.10$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.45$) ตามอันดับ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

ด้าน	n = 217			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.45	0.20	มาก	1
2.ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน	4.20	0.10	มาก	2
ภาพรวม	4.32	0.12	มาก	

ตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.20$) ตามอันดับ

อภิปรายผล

1. ด้านบริบท ของหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีการปรับปรุงหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และของคุรุสภา ส่งผลให้ด้านบริบทของหลักสูตร หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสนองตอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) ในการยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาของไทยเพื่อพัฒนาบัณฑิตที่มี คุณภาพสู่สังคมและพร้อมจะแข่งขันกับนานาประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คหาวุธ กุลศิริรัตน์ และคณะ ได้สรุปผลการวิจัยด้านบริบท ของหลักสูตรไว้ว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและการพัฒนาประเทศ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก (คหาวุธ กุลศิริรัตน์, 2561)

2. ด้านผลผลิต จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ 2) ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนเข้าศึกษาเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานในหน้าที่ครู เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ของ สกอ. ตามที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 รายละเอียดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู เพื่อสร้างเสริมให้มีจิตอาสา ใฝ่รู้ ใฝ่งาน เพื่อนำไปสู่การเป็นครูดี มีความรู้ และมุ่งพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) ร่วมเป็นสมาชิกชมรม และร่วมกิจกรรมชมรม 2) บริการสาธารณะ หรือค่ายอาสาหรือกิจกรรมอาสาเพื่อสังคมหรือกิจกรรมที่สอนน้อง 3) เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลิกภาพ 4) เป็นสมาชิกวารสารทางวิชาการ และสังเคราะห์ความรู้ 5) เข้าร่วมประชุมวิชาการตามหัวข้อที่สนใจ หรือเสนอผลงานวิชาการในหัวข้อที่สนใจ 6) ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิต เจริญปัญญา 7) วิเคราะห์และแก้ปัญหาข้อบกพร่องของตนเอง ทุกกิจกรรมเน้นให้นักศึกษำบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพครูได้ โดยมีสมุดบันทึกให้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม (คณะครุศาสตร์, 2562) จึงส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพในทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ ในการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) นั้นในการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถทำให้การตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรมีความยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตซึ่งสอดคล้องกับ Guili Zhang et al ได้กล่าวว่า CIPP เป็นกระบวนการประเมินที่อิงสังคม ผู้เข้าร่วมในการเรียนรู้โดยการบริการสังคมทุกฝ่ายช่วยกันออกแบบกิจกรรมที่เห็นต้องตรงกันเกี่ยวกับความต้องการของทั้งผู้ให้บริการ (มหาวิทยาลัย) และ

ผู้รับบริการ (ชุมชน) การตัดสินใจร่วมกันนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการมีส่วนร่วมในเชิงสนับสนุนทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนสามารถให้ข้อมูลและแนวคิดที่มีค่า และทำให้ทุกส่วนได้เรียนรู้ ยอมรับ เห็นคุณค่า และลงมือทำรายงานการประเมิน ซึ่งกระบวนการระบบสังคมทำให้เกิดความเข้าใจและเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้บริการ ผู้สนับสนุนในชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ และสามารถทำให้เกิดโครงการเรียนรู้โดยการบริการสังคมที่ยั่งยืนในระยะยาวได้ (Guili Zhang et al., 2011)

3. ด้านปัจจัยพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ และเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิตรงและสัมพันธ์กับหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และกล้าแสดงออก มีการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ให้นักศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ด้านแผนการศึกษา มีความต่อเนื่องจากง่ายไปหายาก และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงจากพื้นฐานไปสู่วิชาชีพและจำนวนหน่วยกิตแต่ละภาคเรียนมีความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ได้กำหนดไว้ว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันและการพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย (กระทรวงศึกษา, 2558)

4. ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากมีการนำผลการประเมินของการดำเนินการตามหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร ด้านบริหารและพัฒนาอาจารย์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการสนับสนุนให้ทำผลงานวิชาการมีการส่งเสริมให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาจารย์ทั้งตามศาสตร์และด้านที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรในการดำเนินการ โดยจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย และอินเทอร์เน็ตเพียงพอ มีห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าตำราในการเรียนการสอนเพียงพอมีแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ มีห้องปฏิบัติการที่มีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการปฏิบัติ มีห้องเรียนมีครุภัณฑ์โสตทัศนูปกรณ์เพียงพอต่อการเรียนการสอน และมีสถานที่ฝึกปฏิบัติการเหมาะสมกับการฝึกปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลโดยหลักสูตรมีการจัดทำแผนบริหารการสอน (มคอ. 3 และ มคอ. 4) และจัดการเรียนการสอนตามแผนบริหารการสอน (มคอ.3 และ มคอ.4) มีการแจ้งจุดประสงค์ขอข่าย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างชัดเจน และจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ สามารถศึกษาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะมีกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและการทำงานร่วมกัน และให้ผู้มีประสบการณ์ทางวิชาการหรือวิชาชีพจากหน่วยงานหรือชุมชนภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข ได้กล่าวว่า สภาพสังคมของประเทศไทยปัจจุบันเป้าหมายของการศึกษานั้นทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีความคิด อย่างมีวิจรรย์ญาณในการเลือก การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2558) และสุคนธ์ สนิธพานนท์ ได้เสนอว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สถานศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ตรงในการอยู่ร่วมในสังคมเป็นทั้งผู้รับความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ของชุมชน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนยังมีสื่อและเทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างเพียงพอ มีเอกสาร

ประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่มีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาจากการทำวิจัยหรือกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน คิดเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านบริบท รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยพื้นฐาน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านกระบวนการจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเพิ่มเติม พบว่า ด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ 2) ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ควรนำผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรไปเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง 2567) ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น 2) ควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีต่อครั้ง 3) ผู้สอนควรมีการบูรณาการประยุกต์ใช้ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประกอบการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ 4) การพัฒนาหลักสูตร ควรเพิ่มกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับการบริการวิชาการเพื่อชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต ทั้งในสถานศึกษาและท้องถิ่น และนักศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษา. (2558). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ. 2558. เรียกใช้เมื่อ 29 มิถุนายน 2566 จาก http://www.mua.go.th/user/bhes/front_home/criterion58/criterion%20_m58.PDF
- คณะครุศาสตร์. (2560). คู่มือกิจกรรมเสริมความเป็นครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูประจำปีการศึกษา 2562 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์.
- คณะครุศาสตร์. (2562). มคอ. 2 รายละเอียดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562). ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์.
- คทาวิฑูรย์ กุลศิริรัตน์. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์.
- เจียรนัย ศิริสวัสดิ์. (2526). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา เขมมณี. (2544). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารุต พัฒผล. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ ปริ้นท์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครูยุคใหม่กับการการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพมหานคร: 919 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- Guili Zhang et al. (2011). Using the Context, Input, Process, and Product Evaluation Model (CIPP) as a Comprehensive Framework to Guide the Planning, Implementation, and Assessment of Service-learning Programs. *Journal of Higher Education Outreach and Engagement*, 15(4), 79.
- Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A.J. (2007). *Evaluation theory, models, and application*. San Francisco: Jossey - Bess.